

סיכום

ההלכה היא שאין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו שקיבלו בהשאלה, משום שנאמר "ולקחתם לכם - משלכם". לעומת זאת, ניתן לצאת ידי חובה בסוכה שאולה, מפני ש"שאולה... הרי היא כשלו".

וצריך ביאור: מדוע סברא זו, ש"שאולה הרי היא כשלו", מועילה להכשיר את הסוכה השאולה ואינה מועילה להכשיר את הלולב השאול?

והביאור בזה - שהשאלת לולב אינה דומה להשאלת סוכה: הלולב מצד הגדרתו איננו חפץ הדורש את בעלות האדם עליו; אין זאת אלא שיש תנאי במצוות נטילת לולב שהלולב יהיה בבעלותו של הנוטל. לעומת זאת, הבעלות על הסוכה היא המרכיב המרכזי בהגדרתה כסוכה; "סוכה" פירושה דירת האדם, ולכן השאלת סוכה מעצם הגדרתה פירושה מסירה באופן הכולל בעלות גמורה.

והביאור בפנימיות העניינים:

בתוכנם של ראש השנה ויום הכיפורים ישנם שלושה עניינים: (א) מצוות היום - תקיעת השופר בראש השנה והתענית והוידוי ביום הכיפורים, המבטאות התייחסות לעם ישראל כמציאות נפרדת מהקב"ה המקיימת את מצוותיו, וכן כפרטים נפרדים המקיימים את המצוות בדרכים ואופנים שונים זה מזה. (ב) התשובה, שהיא אמנם למעלה מהמצוות (ולכן יכולה לתקן את החסר בקיומן) אך היא מתייחסת אל המצוות ועשייתן, ועדיין אינה מבטאת התקשרות עצמית עם הקב"ה, וגם בה יש חילוק מסוים בין יהודי אחד לרעהו. (ג) התוכן העצמי של היום - הכתרת המלך בראש השנה ועניין "עיצומו של יום" שביום הכיפורים, המבטאים התקשרות עצמית עם הקב"ה - "ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד", וכן התאחדות והשתוות מלאה של כל בני ישראל.

ועל-פי המבואר בחסידות בפירוש הפסוק "בכסה ליום חגנו", שהעניינים שבראש השנה וביום הכיפורים הם בכיסוי ובהעלם ("בכסה") מתגלים בחג הסוכות ("ליום חגנו"), יש לומר ששלושת עניינים אלו מתבטאים בשלוש מצוותיו של חג הסוכות:

(א) התוכן העצמי של הימים משתקף במצוות הסוכה, שעל שמה נקרא החג והיא עיקר מהותו. מסיבה זו גם בסוכה מתאחדים ומשתווים כל ישראל באופן מלא - "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת".

קשה עלי פרידתכם

ב) עניין התשובה משתקף במצוות לולב, המסמלת את זכייתם של ישראל בדין ואת כפרת חטאיהם. אף מצוה זו מבטאת אחדות, באמצעות איגוד של ארבעת המינים המייצגים ארבעה סוגים בעם ישראל, אולם זוהי אחדות שבה, למרות ההתאגדות, כל מין נשאר מציאות נפרדת בפני עצמה.

ג) מצוות היום משתקפות במצוות השמחה, שעניינה שמחת בני ישראל במצוות ה'.

ומאחר שמצוות הסוכה דווקא מבטאת אחדות שלמה ומלאה של כל ישראל, נאמר רק בה דין זה ש"שאולה הרי היא כשלו".